

TTÜ EMERA Kuressaare Keskus

Kristiina Maarja Rintala

Golfiturismi potentsiaal Eestis:
Saare Golf OÜ näide

Lõputöö

Juhendaja: Kaira Kivi
Kaasjuhendaja: Riia Nelis

Kuressaare 2017

Olen koostanud lõputöö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....

/ allkiri /

ANNOTATSIOON

Diplomitöö eesmärk on tutvustada golfiturismi potentsiaali Eestis, Euroopas ja maailmas toimuvate arengute taustal ning Saare Golf OÜ näitel analüüsida, kas nendes arengutes peitub võimalus ka Eesti golfiväljaku jaoks, mis asub saarel.

Lõputöö teoreetilises osas tutvustatakse golfiturismi olemust, kes on golfiturist ning erinevaid golfiturismi trende maailmas. Antakse ülevaade golfi võimalustest Eestis ja tutvustatakse Saare Golf OÜ pakutavaid teenuseid.

Lõputöö eesmärgist lähtuvalt viidi töö empiirilises osas läbi rahulolu uuring Saare Golf OÜ küllastajate seas, kus selgitati välja arvamus hetkel pakutavate teenuste osas ja tulevikuperspektiivid.

Lõputöö viimases osas tehakse ettepanekuid golfiturismi arenguks Eestis Saare Golf OÜ näitel lähtuvalt nii antud uuringust kui üldistest arengutrendidest golfi sektoris.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. GOLFITURISM	6
1.1. Golfiturismi olemus	6
1.2. Golfiturismi trendid maailmas ja Euroopas	10
1.3. Golfiturism Eestis	12
1.4. Rollide jaotus golfi ja golfiturismi arendamisel Eestis	14
2. SAARE GOLF OÜ	15
2.1. Saare Golf OÜ tooted ja teenused	15
2.2. Saare Golf OÜ teenuste rahulolu-uuring	18
3. SAARE GOLF OÜ POTENTIAAL	22
3.1. Eesti ja Saare maakonna turism	22
3.2. Saare Golf OÜ SWOT analüüs	24
3.3. Ettepanekud	26
KOKKUVÕTE	29
SUMMARY	30
KASUTATUD MATERJALID	32
LISAD	35
Lisa 1 Rahulolu-uuring Saare Golf OÜ küllastajate seas	35
Lisa 2 Mõisted	37
Lisa 3 Golfimängijate koosseis kogu Euroopas 2015. aastal	39

SISSEJUHATUS

Golf on maailmas üha enam populaarsust koguv spordiala, mis sobib igale vanusele, on mänguline ja hasartne, lisaks ka lõõgastav ja pingeid maandav spordiala, mis võimaldab viibida vabas õhus.

Käesoleva diplomitöö teemaks on “Golfiturismi potentsiaal Eestis: Saare Golf OÜ näide”. Töös antakse ülevaade golfiturismi olemusest, arengust ja trendidest. Kirjeldatakse erinevaid golfituristi tüüpe. Tutvustatakse golfi võimalusi Eestis ja Saaremaal. Tehakse ettepanekuid Saaremaal pakutavate golfiteenuste konkurentsivõimelisemaks parendamiseks, mis tuginevad Saare Golf OÜ küllastajate rahulolu-uuringul.

Töö eesmärk on anda ülevaade golfi olemusest ja golfiturismi eripärast Saare Golf OÜ näitel ja selgitada välja, kas pakutavad teenused vastavad golfituristi vajadustele. Lisaks võrrelda saadud tulemusi maailma trendidega ning teha ettepanekuid golfiturismi potentsiaali suurendamiseks. Vajaliku informatsiooni saamiseks viis diplomand läbi rahulolu-uuringu.

1. GOLFITURISM

1.1. Golfiturismi olemus

Golfi sünnimaaks peetakse Šotimaad ja -ajaks 15. sajandit, mil mängijad löid kruusakivi väga primitiivse pulga või kepiga mööda väljakut. Väljakuteks olid looduslikud liivaluited. [11]

Golf sobib kõigile, olenemata vanusest ja soost, ei eelda kiiruse arendamist ega füüsilist vastupidavust, küll aga keskendumisvõimet, eetilist käitumist ja viisakust looduse vastu. See on ideaalne ajaveetmise viis, mis annab võimaluse olla üksi, koos pere või seltskonnaga, teha sporti, ajada ka äriasju ning veeta aega vabas õhus.

Golfimängu olemus on saada pall auku võimalikult väheste löökidega (rajad 100 – 600 meetrit pikad, 18 rada, mäng kestab olenevalt ilmastikuoludest 3,5 – 4,5 tundi, mille jooksul kõnnitakse ca 10 kilomeetrit ning sooritatakse olenevalt mängutasemest keskmiselt 80 - 100 lööki, kulutatakse ca 1500 – 2000 kilokalorit).

Mängija taset näitab tema HCP ehk rahvusvaheliselt kasutuses olev händikäp süsteem. Golf on võistluslik ja hasarti tekitav spordiala tänu HCP süsteemile, mille number algab alates 54-st. Mida väiksem number HCP on, seda tugevam tase mängijal on. Ta suudab läbida raja vähimate võimalike löökidega. Amatööride golfimängus on erinevaid võistlusformaate, nii puhas löökide arvestus kui HCP võistlused, kus tegelikult mängitakse eelkõige iseendaga: kui mängid paremini kui sinu HCP, siis HCP mängutase väheneb. Võiduvõimalused on kõigi jaoks võrdsed. [7]

Golfiturism on termin, mida kasutatakse kirjeldamiseks reisi, mille põhieesmärgiks on mängida golfi. Golf võib olla ka sekundaarne tegevus puhkusel, näiteks rannapuhkuse jooksul mängitakse üks golfiring. [4]

Golfiturismiäri ei too tulu ainult golfiväljakutele *green fee*'de müügist, golfivarustuse rendist, vaid tõstab tulu mitmesugustel reisi-, vabaaja-, ja majutusteenuste (hotellid, restoranid, jaemüüjad, auto rendid ja transpordiettevõtted) pakkujatel. [9]

Golfiturismi sektori rahvusvaheline katusorganisatsioon on IAGTO - Globaalne Golfiturismi organisatsioon, mis asutati 1997. aastal. IAGTO liikmeteks on 2488 golfireiside korraldajat, golfikuurorti, hotellid, golfiväljakud, lennufirmad ja respektieritud meedia ja äripartnerid 97 riigist (sh 670 golfireiside korraldajat 65 riigist). Hinnanguliselt kuulub IAGTO liikmetele 87% iga-aastasest maailmas müüdud golfireiside müügist ja käive ületab 2,1 miljardit eurot.

The International Golf Travel Market (IGTM) on globaalse B2B golfireisimise kogukonna kohtumispaik. See ühendab neljaks päevaks pakkujad ostjatega ning toob kohale ka rahvusvahelise pressi. IGTM toimub iga aasta erinevas sihtkohas ning toob kokku 1500 golfiturismidelegaati rohkem kui 65 riigist.

IAGTO korraldab iga-aastaseid golfimesse nii Põhja-Ameerikas kui ka Aasias. Lisaks sihtkoha messidele viib IAGTO iga aasta üle 500 ettevõtja ja meediaesindaja tutvumis- ja pressireisidele erinevatesse golfi sihtkohtadesse üle kogu maakera.

Aasia golfiturisminduse mess (AGTC) toimub iga aasta Vaikse ookeani piirkonnas. AGTC korraldab üle 400 kohtumise 37 riigist pärit delegaadi vahel. Kohal on 220 golfireiside korraldajat, kes korraldavad reise just Vaikse ookeani sihtkohtadesse.

Põhja-Ameerika golfiturisminduse mess (NAC) toimub Põhja-Ameerikas ning see on suunatud Ameerika, Kanada, Mehhiko, Ladina-Ameerika ja Kariibi mere saarte golfiturismi pakkujatele. Messil osaleb üle 160 Põhja-Ameerika sihtkohtadesse golfireiside korraldaja.

2018. aastal toimub esimest korda golfiturisminduse mess ka Jaapanis (JGTC). Selle eesmärgiks on ühendada umbes 60 rahvusvahelist golfireiside korraldajat Jaapani riigisiseste golfiäridega. [10]

Golfiturist on golfimängija, kelle põhiline reisi eesmärk on mängida golfi. Golfiturismi potentsiaali moodustavad sisuliselt kõik maailma golfiharrastajad, kes jagunevad erinevate kriteeriumide alusel erinevatesse kitsamatesse sihtgruppidesse, millele tuleb tähelepanu pöörata turundussõnumeid kokku pannes. [4]

Euroopas registreeritud golfimängijatest on:

- 66% mehed
- 25% naised
- 9% juunior-golfarid (alla 18 aastased)

Riigiti võivad olla erinevused suured. Näiteks Saksamaal on peaaegu kaks korda rohkem naissoost golfareid kui teistes Euroopas riikides.

Golfituriste iseloomustavad:

- kõrgem sotsiaalmajanduslik taust
- keskmisest suurem sissetulek
- kvaliteedi ja luksuse väärtustamine
- keskmisest suurem konservatiivsus
- reisivad tihti oma partneriga ja sõpradega
- viibivad keskmisest enam sihtkohas ehk tarbivad teenuseid

Vanuse ja erineva golfimängu taseme ning spordiala harrastussageduse järgi eristatakse:

1. Algajad ja kõrgema *handicap*'iga mängijad

Vähese oskuse kompenseerib entusiasm golfiga tegeleda. Nad on erinevas vanuses. Mängutase ei pruugi olla registreeritud, kuid golfimängu huvi on suur.

2. Juunior-golfimängijad

9% Euroopas registreeritud golfimängijatest on juuniorid. Tavaliselt reisivad nad koos vanemate või vanavanematega, kuid ka koos treeneriga treeninglaagritesse. Juunior-golfimängijad on väga oluline sihtgrupp, kuna neile sobivate teenuste arendamine on pikaajaline investering ja ka tulu iga golfiväjaku jaoks.

Juunior-golfimängijate top viis Euroopa suurimat turgu on viimased aastad olnud:

- Saksamaa (45 398)
- Rootsi (44 563)
- Prantsusmaa (41 233)
- Inglismaa (40 596)

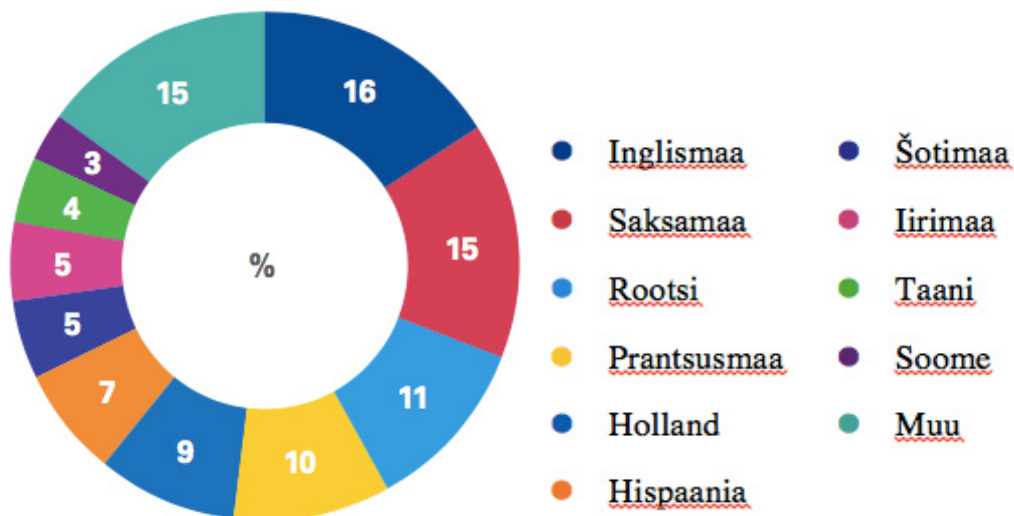
- Hispaania (34 730)

3. Golfarid, kelle jaoks on golf sekundaarne turismitegevus

Paljud Euroopa golfimängijad ühendavad golfi oma puhkusega koos teiste tegevustega. Tihtipeale kombineeritakse golf teiste sportlike tegevustega (purjetamine, ujumine, rattasõit, jalutamine) ja samuti toidu ja kultuuriga (õhtustamine, linnaekskursioonid).

4. Senior-golfimängijad

56% Euroopa golfimängijatest on vanemad kui 50 aastat. Visioon 2020 uuringute kohaselt võib tõusta see näitaja aastaks 2020 66%-le. Nad on tihtipeale finantsiliselt kindlustatud ja omavad soovi reisida. See teeb senior-golfimängijad väga oluliseks ja paljulubavaks turuks, millele keskenduda. Nad hindavad kõrgelt head teenindust, mugavusi ja väga hea kvaliteediga toitu. [12]

Joonis 1. Registreeritud golfimängijad Euroopa riikides 2015, [13]

1.2. Golfiturismi trendid maailmas ja Euroopas

Golfi mängitakse üle maailma. 2016. aasta lõpuks oli registreeritud 33161 golfirajatist 208 riigis. Golf on geograafiliselt kontsentreerunud 10 riiki: Ameerika Ühendriikidesse, Kanadasse, Jaapanisse, Inglismaale, Austraaliasse, Saksamaale, Prantsusmaale, Šotimaale, Rootsi ja Lõuna-Aafrika Vabariiki.

Tabel 1. Golfinumbrid maailmas

Nimetus	Arv
Golfiväljakutega riigid	208
Golfirajatised	33 161
Golfiaugud	567 111
Privaatsed golfirajatised	8204
Avalikud golfirajatised	24 957

Traditsiooniliselt on golfi mängitud privaatklubides, kus mängida saavad ainult klubiliikmed. Nüüdseks on ligi 75% maailma väljakutest avanud ukсед ka neile, kes aastaringset tasu ei maksa, vaid soovivad üksiku ostu kaupa ehk *green-fee* ostes mängida.

Tabel 2. Golfirajatised võrreldes elanikkonnaga

Regioon	Elanikkond	Golfi rajatised
Aasia	4 453 456 868	4570
Aafrika	1 228 281 312	885
Euroopa	739 011 307	7233
Põhja-Ameerika	537 550 473	17 748
Lõuna-Ameerika	424 175 608	658
Austraalia ja Okeania	40 131 018	2067
Kokku	7 422 606 586	33 161

Suur enamus ülemaailmsetest golfiteenuse pakkujatest asuvad sooja kliimaga maades. Põhja- ja Lõuna-Ameerikasse kuulub 55% maailma pakkujatest. Euroopal on suuruselt teine piirkondlik osatähtsus 22%, järgneb Aasia 14% ning Austraalia ja Okeania 6%. [5] Golfiturismi populaarsus maailmas on tõusuteel, seda nii broneeringute arvus, kulutuste kasvus kui reisi pikkuses. Valdava trendina on paljud Euroopa golfiklubid investeerinud ja

investeerimas juunioridele suunatud programmidesse, et ahvatleda noori golfispordi juurde ja tagada jätkusuutlik väljaku ning klubi haldamine. [12] Lisaks klassikalisele 18-rajalisele golfimängule propageeritakse 9-rajalist golfimängu kui vähem ajamahukat harrastust, arendatakse modernse golfi liike nagu jalgpall-golf (jalaga palli löömine suurematesse aukudesse järgides golfimängu reegleid) ja *speed*-golf (ehk lisaks tulemusele loeb ka aeg ja mäng käib tavapärase 14 golfikepi asemel mõnega ja mängijad jooksevad väljakul). Vähenemas on reisibüroo kui golfireisi vahendaja roll ning kasvamas on individuaalreisijate otsebroneeringute maht internetist, golfiväljakutele, hotellidesse ja lennufirmadesse. Golfipuhkuse nõudluse suurimaks mõjutajaks on olnud odavlendude järsk kasv, eriti Inglismaalt, kuid ka teistest riikidest. [13]

Maailma golfisektori trende on analüüsinud panganduskontsern HSBC, kes on selle ka kirjalikult vormistanud dokumendiks “**Golf’s 2020 Vision: The HSBC Report**”. Andmed, intervjuud ja raportit toetavad uurimused näitavad, kuhu liigub maailma golf.

- **Golf liigub itta**

Hiinas on golfist saamas rikaste hiinlaste meelelahutus. Samamoodi on märke, et Indias kogub golf populaarsust.

- **Paljudel turgudel on märgata, et golf järjest nooreneb**

Ka professionaalsed golfimängijad on muutumas järjest nooremaks. Golfist on üha enam saamas sport kui meelelahutus.

- **Suureneb naiste osakaal golfis**

Sotsiaalsel tasemel oodataksegi spordi mitmekesisemat kasutamist, juba enam hakkab levima segamänge.

- **Golf kohandub linnastumise ja tehnoloogiaga**

Liikudes edasi 18-auguga formaadist ja tutvustades uusi lühemaid mänguvorme. Simulaatorite kasvav kvaliteet kiirendab tõenäoliselt seda protsessi.

- **Golfiturismi turg on majanduslangusest taastunud**

Golf on jätkuvalt turismistrateegiate oluline osa, eriti arenevatel turgudel. Seal on aga oht, et sport on seotud jõukusega. Maailmas peab golf suutma ellu jääda poliitilistes otsustes riikides, kus maa on kallid ning riik otsustab paljutki meie eest, kuhu tohib ehitada ja mida ehitada. [15]

1.3. Golfiturism Eestis

Golfiväljakud Eestis

Eestis on hetkel kaheksa toimivat golfiväljakut: Estonian Golf & Country Club (EGCC) Harjumaal, White Beach Golf Pärnumaal, Niitvälja Golfklubi Harjumaal, Ojasaare Golf Lääne-Virumaal, Otepää Golfikeskus Valgamaal, Pärnu Bay Golf Links Pärnumaal, Saare Golf Saaremaal, Golf X Rae Harjumaal. [16]

Uut golfiväljakut planeeritakse Tallinnasse Lasnamäele, nimelt kavandatud golfikeskus on jõudnud detailplaneeringu koostamise staadiumisse. See oleks rahvusvahelistele nõuetele vastav golfikeskus, mis koosneb üheksarajalisest golfiväljakust, harjutusväljakutest, ajutisest treeninghallist ja klubiruumidest. [19]

Tabel 4. Eestis mängitud golfiringid 2016-2017. aastal

Väljak	2016		2017	
	ringid	liikmed	ringid	liikmed
EGCC	21356	596	21897	556
Niitvälja	30691	668	28575	723
White Beach	13933	180	12676	212
Pärnu Bay	8576	0	8890	0
Golf X Rae	7999	197	10241	230
Saare Golf	7910	128	8179	139
Haapsalu		26	0	9
Otepää Golf	12386	288	14028	275
Kokku	102851	2083	104486	2144
% kasv			1,59%	2,9%

Golfiväljakute esindajate hinnangul mängib hooajapiletiga klubiliige keskmiselt 30–40 mänguringi aastas. Golfituristid mängivad Eestis aastas 22 000 - 23 000 mänguringi. [17] 85% Eestit külastavatest golfituristidest moodustavad soomlased, kokku 10 000 - 12 000 inimest, kes teevad Eesti golfiväljakutel hinnanguliselt 20 000 mänguringi aastas. [18]

Golfiklubid Eestis

Eestis tegutseb 8 golfiklubi: Estonian Golf & Country Club (EGCC), Haapsalu Golfiklubi, Otepää Golfiklubi, Niitvälja Golfiklubi, Saaremaa Golfiklubi, Suuresta Golfiklubi, Valgeranna Golfiklubi ja EGCC Akadeemia Klubi.

Golfiklubid on reeglina eraisikutest golfimängijatest liikmeskonnaga mittetulundusühingud. Golfiklubid Eestis üldjuhul ei oma ega opereeri golfiväljakuid, seda teevad eraldi äriühingud, kelle osanikeks on erainvestorid, enamuses golfimängijatest eraisikud ja finantsinvestorid. Golfiklubide üheks olulisemaks funktsiooniks on oma golfimängijatest liikmete händikäpi arvestuse pidamine ja golfi kui harratuse propageerimine. [8]

Joonis 2. Eesti golfimängijad. [20]

Eestit on arenev golfimaa. Nagu jooniselt võib näha, on golf viimastel aastatel vaikselt kasvamas. Rohkem on hakatud kaasama noori golfihuvilisi ning korraldatud erinevaid programme ka naistele. Samuti võib viimasel ajal näha golfi propageerimist ka näiteks filmides.

1.4. Rollide jaotus golfi ja golfiturismi arendamisel Eestis

Eestis on golfis kaks organisatsiooni Eesti Golfi Liit ja Eesti Golfiväljakute Ühendus MTÜ.

Eesti Golfi Liidu tegevuse põhieesmärkideks on golfi arendamine tipp-, võistlus- ja rahvaspordi tasandil ning koostöö Eesti Olümpiakomiteega, teiste spordialaliitude ja rahvusvaheliste golfiorganisatsioonidega samuti ka tasuta golfiürituste korraldamine. [21] Liit on kolm aastat korraldanud ka tasuta üle-eestilist golfipäeva koostöös Eesti golfiväljakutega, mis on mõeldud kõikidele huvilistele, kes ei ole kunagi golfi mänginud, kuid sooviksid selle spordialaga tutvust teha. [22]

Eestisisese golfiturismi hoogustamiseks on Eesti Golfi Liit koostöös väljakutega kaks aastat väljastanud ka golfipasse, mis sisaldavad erinevaid sooduspakkumisi üle Eesti. [24] Lisaks pakub liit muretuks mänguks golfikindlustust, millega kaetakse Hole in One tegemisega kaasnevad kulud ja kolmadatele isikutele põhjustatud kahjud. [25]

Eesti Golfiväljakute Ühendus MTÜ on vaba algatuse alusel asutatud ja mittetulundusühinguna avalikes huvides tegutsev vabatahtlik golfiväljakute omanike ühendus, mille põhitegevus on suunatud Eesti golfi arendamisele ja ka välisturgudel oma väljakute ning Eesti tutvustamisele ehk tegeletakse golfiturismi arendamisega. [26]

Laiemalt turismitoodete arendamisega tegeletakse riiklikult kolmel tasandil. **Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse Turismiarendusekeskus** on kõrgeim turismiorganisatsioon, kes peaks tegema koostööd turismitoodete arendamise ja turundamisega **regiooni, maakondade ja erialaliitude** katusorganisatsioonidega. Viimased omakorda peaksid koondama sihtkohtade **turismiettevõtjate** huve. [27]

2. SAARE GOLF OÜ

2.1. Saare Golf OÜ tooted ja teenused

Saare Golf väljak on 18-rajaga *championship*-tüüpi väljak, mis paikneb Kuressaare linnas jalutuskäigu kaugusel kesklinnast. See on erandlik, sest Eestis asuvad golfiväljakud linnapiiridest väljas. Väljak on ehitatud eesmärgiga pakkuda väljakutseid ja mängurõõmu erineval tasemel mängijatele aprilli keskpaigast novembrini ja kauemgi.

Golfiväljak avati täies ulatuses 2008. aasta augustis, mil suuromanikuks oli Kuressaare linn. Loodi ka OÜ Saare Golf Travel, kes pidi osutama golfiradade müügi teenust, korraldama võistlusi, müüma ja laenutama varustust, tegelema reklaami ja golfituristidega. [28]

2009. - 2010. aastad olid Saare Golfi jaoks kõige paremad ajad. Äsja avatud golfiväljak tõi uudistama palju mängijaid Soomest ja Eestist. Majanduslanguse aeg ei olnud väljaku arengut soosiv ja 2012. aasta novembris kuulutas linna allüksus Saaremaa Golf välja pankroti nii väljakule kui ka OÜ Saare Golf Travelile. Sellel hetkel oli ettevõtte kohustusi 1 501 730 euro eest ja firma vara väärtus oli 1 136 346 eurot. [29]

2013. aasta aprillis sai Saaremaa Golf AS-i varade uueks omanikuks Pärnus tegutseva Wendre AS asutaja Peter Hunt ja loodi ettevõtte PHG Holding OÜ. Lisaks Saaremaa väljakule on Peter Hundil Pärnu lähistel Tahkurannas veel üks golfiväljak – Pärnu Bay Golf Links. Ostu ajendiks oli mõistlik hind ja nähti võimalust koostööks ja efektiivsemaks väljakute haldamiseks. 2018 aasta on Saare Golf väljaku jaoks 10. hooaeg. [30]

Teenused, mida golfiväljak tänasel päeval pakub jagunevad kaheks:

Golfiga seotud teenused

- Väljak 18 rajaline par 72, mille pikkus tagatiidelt mõõdetuna on 6310 meetrit.
- 2,6 hektari suurune *driving range*, mis võimaldab väljakul korraga harjutada kuni 30 golfihuvilisel.
- Harjutusalal on lisaks veel bunkrid ning griinid chippamiseks ja puttamiseks.

- Harjutusalal asuvad ka kaks par 3 rada, kus kõigil huvilistel on võimalik tasuta harjutada nii lähimängu, kui kogeda päris väljakul mängimise emotsioone.
- Esimesena Eestis avati 2016. aastal *footgolf* ehk jalgpall-golfi mängimise võimalus.
- Võistluse korraldamine Saare Golf väljakul.
- Golfiteenuste müük, sh paketid koostöös Saaremaa majutusettevõtetega ja ka *charter* lennud lähisriikidest (2015. aastal Stockholmist-Kuressaarde).
- Ruumide ja väljaku rent üritus- ja võistluskorraldajatele. [31]

Saare Golf pakub lisaks golfiteenustele ka toitlustust ja reisipakette (laevapiletid, majutus, spaa-teenuseid jne) koostöös mitmete majutus- ja transpordiettevõtetega.

Näiteks paketid Golf & SPA (kõige enam müüdud pakett, mis sisaldab lisaks golfiringile majutust ja spaa-teenuseid) või perepakett “Perega Saaremaale golfama”, kus lapsed vanuseni 19 aastat saavad vanematega golfi mängida tasuta. Pakett on unikaalne, sest tavapäraselt muutuvad golfiringid tasuliseks alates 13. eluaastast. Pakett loodi eesmärgiga pakkuda atraktiivset toodet peredele turvalisel Saaremaal. Lisaks golfile pakub romantikat pakett “Golfarite paradiisisaar”. Kui mujal maailmas populaarsetel väljakutel reeglina kahekesi mängima ei saa (vaid neljakesi), siis Saaremaal on see võimalik. Paketidest populaarne on ka ühispakett Pärnu Bay Golf Linksiga “2 on rohkem kui 1”. [35]

Tabel 3. Saare Golf mänguringid aastatel 2010-2017

Aasta	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mänguringid	10 120	10 083	5203	6126	7399	8793	8008	8163

Keskmine mänguringide arv kokku on umbes 8000, nendest u 4700 on mängitud eestlaste poolt (sellest omakorda pooled on kohalike poolt mängitud), u 3000 soomlaste poolt, u 200 rootslaste poolt ja u 100 on mängitud muude rahvuste poolt.

Keskmine golfiturist mängib Saaremaal 2 ringi, ühe golfiringi hinnaks on keskmiselt 50 eurot. Kohalik mängija mängib hooajal keskmiselt 3-4 mänguringi nädalas. Golfiteenuste müük katab golfiväljaku haldamise kulud.

Toitlustamisega seotud teenused

Golfihoones asub II korrusel restoran MO, mis mahutab kauneid vaateid ja hõrku maitseid nautima kuni 120 inimest. Restoran on igapäevaselt avatud siis, kui golfihooaeg algab. Madalhooajal vastavalt tellimustele.

Restoran MO on kaasaegse euroopaliku "*country-club*" stiiliga restoran, kus pearõhk on kliendi mugavusel ja heaolul. Menüü on kombineeritud moodsast Euroopa köögist ja kohalikust kõrgkvaliteetsest toorainest. [32]

Restoran MO teenused:

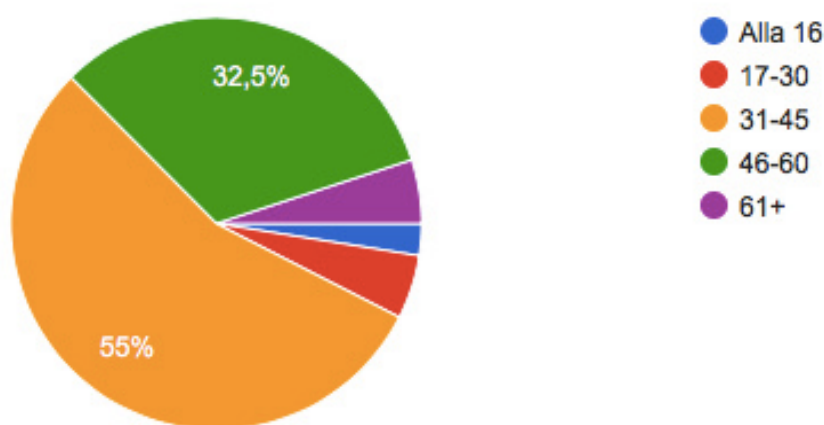
- Toitlustus nii restoranis kohapeal kui majast välja;
- Tavakülastajale avatud igapäevaselt suveperioodil 12:00-23:00;
- Võistluste toitlustamised;
- Seminarid;
- Pulmad;
- Sünnipäevad.

Käibest 2/3 on ürituste toitlustamine ja 1/3 tavakülastajalt saadav tulu. Tavakülastajatest enamuse moodustavad golfimängijad pärast mänguringi. Restorani majandab Saare Golf OÜ, mis on erandlik, sest tavapäraselt on restoranid golfiväljakutel antud opereerida sellest huvitatud toitlustusettevõttele. Restorani teenuste müük viimastel aastatel on olnud kahjumlik, mis mõjutab Saare Golf OÜ majandusnäitajaid tervikuna.

2.2. Saare Golf OÜ teenuste rahulolu-uuring

Vajaliku informatsiooni saamiseks viis diplomand läbi rahulolu uuringu, et selgitada välja, kuidas on rahul Saare Golf OÜ poolt pakutavate teenustega tänased külastajad. Küsitlus viidi läbi *Google Drive* keskkonnas ning küsimustikule vastas 40 Saare Golf OÜ külastajat. Küsitlust jagati Saare Golfi golfklubiliikmetele e-kirja teel, postitati Saare Golfi *facebooki* leheküljel ja jagati ka *facebookis* golfihuviliste grupis. (Küsimustik jõudis umbes 2000 golfimängijani). Küsitlus oli aktiivne kaks nädalat. Vastamise aktiivsus oli kõige suurem esimesel kolmel päeval. Uuringu eesmärk oli teada saada, mida arvavad Saare Golfi külastajad hetkel pakutavate teenuste kohta ning küsida ettepanekuid, mida peaks tegema, et Saaremaal pakutavat golfiteenust konkurentsivõimetus tõsta.

Uuringule vastas 26 meest ja 14 naist, neist 55% oli vanuses 31-45 aastat, 32,5% vanuses 46-60 aastat, 5% vanuses 17-30 kui ka vanuses 61+ ning 2,5% olid nooremad kui 16. Kokkuvõtlikult suurima vanusevahemiku moodustasid 31-60.- aastaste vanusegrupp, kes on nii väljaku kui ka restorani teenuste tarbijate suurim grupp.

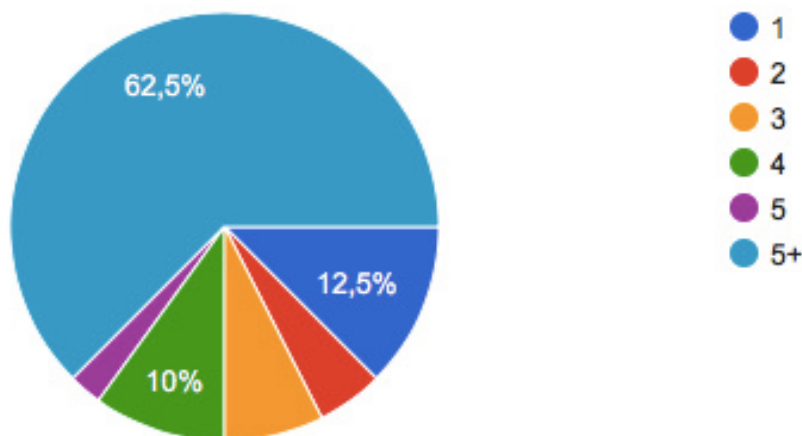
Joonis 3. Vastajate vanus

Enamus vastajatest oli üllatuslikult väljaspool Saaremaad ehk golfituristid. Vastajate elukohaks oli peamiselt Harjumaa, 28 inimest, sellele järgnes Saaremaa 8 inimesega ning Pärnumaa ja Tartumaa kumbki 2 inimesega.

Küsimustikule vastajatest oli golfi harrastajaid 38 ja mitteharrastajaid 2. 75% golfihuvilistest on keskmisest tugevama tasemega mängijad.

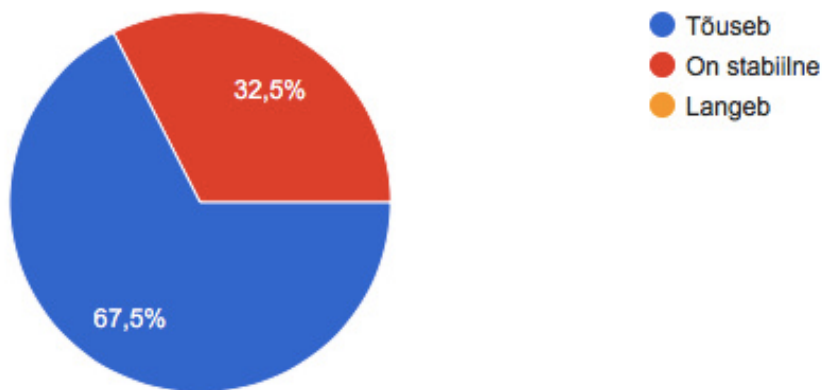
Üle poole vastanutest jõudis golfi sõprade või sugulaste kaudu, mis on ka tavapäraselt kõige populaarsem golfi jõudmise viis.

62,5% vastajatest on golfi mänginud rohkem kui 5 aastat. Golfi mängimiseks leiab 16 inimest aega 1-2 korda nädalas, 3-4 korda nädalas mängib golfi 13 inimest ja ainult nädalavahetustel jagub golfi jaoks aega 11 inimesel. See tähendab, et tegu on pühendunud golfaritega, kes naudivad nii mängu kui ka väljakut ja võistlusi ning soovivad oma oskusi sobiva koolitusteenuse puhul lihvida.

Joonis 4. Golfi mängimise aastad

Enamik golfihuvilistest leiab, et golfiturismi populaarsus Eestis tõuseb. Seda seetõttu, et Eestis on tekkinud juurde väga häid väljakuid, mis meelitab mängijaid ning iga aastaga võib näha rohkem uusi eestlastest golfimängijaid kui ka välituriste.

Joonis 5. Golfiturismi populaarsus Eestis

Eeltingimusteks, mille järgi mängijad valivad väljakuid, kus mängida, on mitmeid. Jälgitakse kliimat, soovitakse, et väljak oleks väljakutseid pakkuv, hea kvaliteediga, samas hinnatase praegustest madalam. Välismaa reisisihtkoha valikul hinnati oluliseks ka turvalisust, uudsust, eriilmelisust Eesti väljakutest ehk avastamisrõõmu.

Eesti väljakute puhul toodi välja küsimustikus eelkõige hinna ja kvaliteedi suhet, lähedust kodule, väljakuid valitakse ka võistluste järgi või alati proovitakse ühildada meeldiv kasulikuga (kui on sugulaste juurde minek või töökohtumine, leitakse aega ka mänguringiks).

Saare Golfi golfiväljaku kvaliteeti pidas 60% vastanutest heaks ning 40% väga heaks. Kiideti mitmekülgset ja hoolduse head kvaliteeti, samuti vastutulelikku ja professionaalset meeskonda. Samas golfiteenuste hindu peeti liiga kalliks ning võrreldi, et ka välismaal on soodsam.

Küsimustikust tuli ka välja, et olemasolevad klubiliikmed sooviksid suuremaid soodustusi. Golfiõppe võimaluste kohta ei osatud palju öelda, kas siis huvi, vähese reklaami või mittesobiva teenuse formaadi tõttu. Need, kes olid Saare Golfi treeneri Mari Rauna trennis käinud, olid samas väga rahul.

Caddimasteri ehk golfi administraatori teenindusega oli väga rahul 27 inimest 40st. Toodi esile väga sõbralikku ja alati naeratus näol teenindust. *Caddimasteri* joogivalikuga oldi rahul, kõik põhiline ja vajalik vee, kohvi ja õlle näol on olemas. *Caddimasteri* suupistete

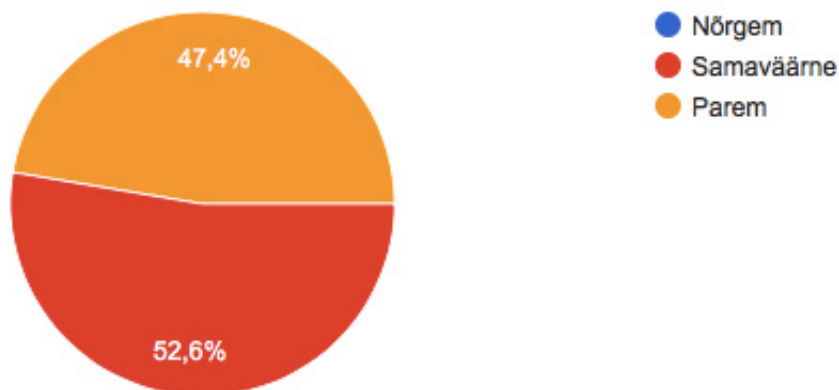
valikus tuntakse puudust võileibadest. Pro shopis pakutavate toodete puhul leiti, et valik on küll väike, kuid hädavajalik on olemas.

Restorani MO Saare Golfis hinnati suvel 2017 heaks. Kiideti asukohta ja avanevaid vaateid, kuid nenditi, et liiga luksuslik mulje ja liiga peen menüü ei kutsu igapäevaselt sööma. Toiduvaliku kohta arvati, et on maitsev aga golfaritele mitte väga sobiv. Golfarid sooviksid lihtsamaid, kiirelt serveeritud ja hinnasõbralikumat valikut. Üle poolte vastanutest pidas teenindust restoranis heaks. Restoran MO kliendid soovivad menüüd lihtsustada, sest peale mängu ei otsi golfar gurmeetoitu vaid lihtsamat ja toitvamat toitu.

Küsimusele, kuidas suurendada mängijate rahulolu ja meelitada Saaremaale enam golfituriste, arvasid vastajad ülekaalukalt, et oleks vaja soodsaid pakette koos majutusega, kogu üldine hinnatase võiks olla madalam või soodsamad golfipaketid Eesti golfaritele ning korraldada rohkem võistlusi.

Golfi harrastajate jaoks on Saare Golfi väljaku peamised tugevused linna ja hotellide lähedus, kvaliteetne ja huvitav väljak, maaliline loodus. Nõrkusteks aga kõrge hinnatase ning kaugus Mandri-Eestist. Senisest veelgi aktiivsemalt sooviksid vastajad golfiväljakul näha ürituste ja võistluste korraldamist.

52,6% vastanutest peab Saare Golf väljaku kvaliteeti ja teenuseid teiste Eesti golfiväljakutega võrreldes samaväärseks ning 47,4% vastanutest peab aga paremaks. Põhjenduseks toodi väljaku paremat seisukorda, ning paindlikkust mängida sobival ajal, kuna üldiselt mängijaid vähem kui mandril.

Joonis 6. Saare Golf väljaku kvaliteet ja teenused

3. SAARE GOLF OÜ POTENTIAAL

3.1. Eesti ja Saare maakonna turism

Saare Golfi arenguperspektiive mõjutavad nii maailma trendid, Eesti kui golfimaa tuntus soovitud sihtturgudel kui ka riiklike ja maakondlike turismiorganisatsioonide võimalused ettevõtjate eesmärkide täitmiseks.

Eesti majutusettevõtetes peatus 2017. aasta esimese 8 kuu kokkuvõttes 2,49 miljonit turisti – 156 409 võrra ehk 6,7 % rohkem kui mullu samal ajal. Välituriste oli majutusettevõtetes 1,5 miljonit ehk 5% rohkem kui 2016. aastal samal ajal. Majutatud siseturistide arv kasvas 9,5 %, jõudes 974 281-ni.

Siseturism jõudis uue rekordini juba viiendat aastat järjest, väliturism aga teist aastat järjest. Elukohariikide võrdluses on esimese 8 kuu kokkuvõttes absoluutarvudes lisandunud kõige rohkem Eesti elanike ööbimisi, välisurgudest lisandus arvuliselt kõige rohkem Vene ja Läti turistide ööbimisi. Kasvu näitasid ka näiteks Saksamaa ja Suurbritannia turistide ööbimised.

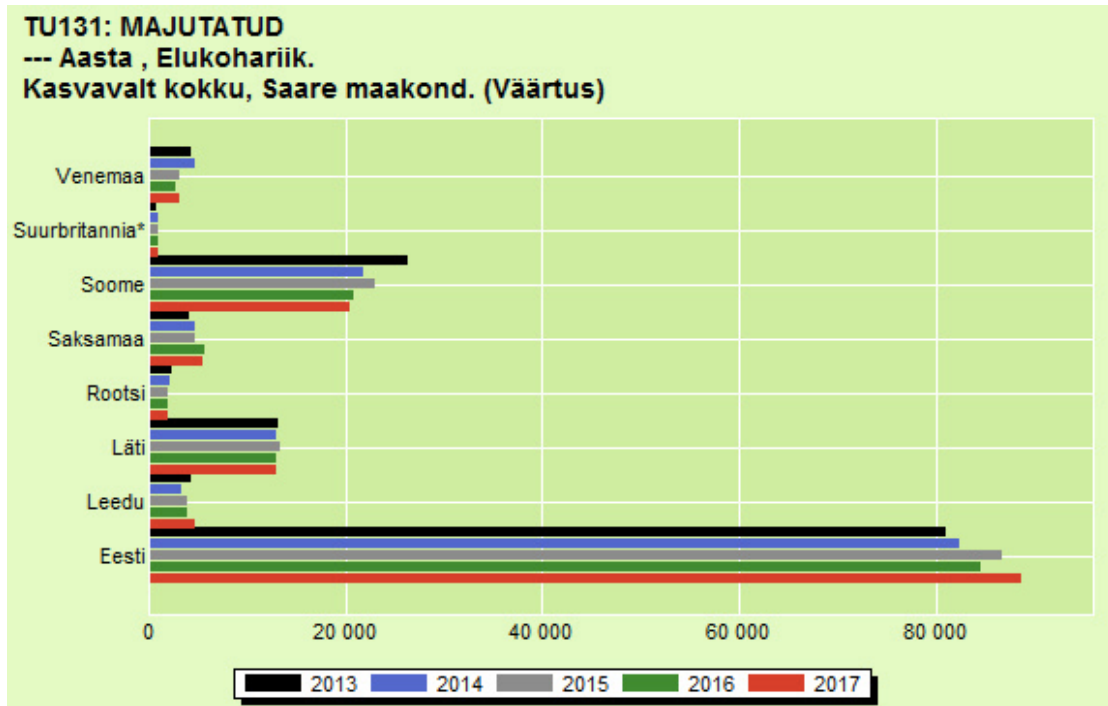
Esimese 8 kuu kokkuvõttes moodustasid ööbimised puhkusereisidel 70%, tööreisidel 19% ja muudel reisidel 11% kõigist välituristide veedetud öödest. [36]

Kaugematest Euroopa riikidest pärit turistide arvu kasvu mõjutavad soodsad ja mugavad lennuühendused. Eelnev periood on näidanud, et uute otselendude (eriti odavlendude) avamine toob kaasa turistide arvu hüppelise kasvu vastavalt sihtturult ning lennuliinide sulgemine või lendude arvu vähendamine toob samas kaasa turistide arvu märkimisväärse vähenemise vastavalt sihtturult.

Riik keskendub Eesti kui reisisihi tuntuks suurendamise tegevustes järgmistele prioriteetsetele turgudele: Soome, Venemaa, Läti, Rootsi, Norra, Saksamaa ja Suurbritannia. Kaugturgudel on turundustegevused suunatud peamiselt Hiina, Jaapani ja USA sihtturgudele. Samuti tehakse siseturismi edendamisele suunatud tegevusi.

Peamisteks sihtrühmadeks on valitud noored ja keskealised. Tõhustatakse ka elustiili - ja huvipõhiste sihtrühmade hõivamist nt golfihuvilised. [23]

Saare maakonna põhilised turistid on siseturistid. Kellele järgnevad Soome, Läti, Saksamaa, Leedu, Venemaa, Rootsi ja Suurbritannia külastajad.

Joonis 7. Saare maakonnas majutatud turistid [14]

Kuigi külastajate arv aastati ca 11% suureneb, keskmine külastusaeg järjest väheneb, kuna paljud on nädalavahetuse lõõgastujad.

Peamised sihtgrupid Saare maakonna jaoks on:

- linnade elanikud, kes tulevad maapuhkusele, merepuhkusele;
- tööstuspiirkondade elanikud loodusesse;
- tervise- ja ravituristid;
- koduloo, pärimus- ja kultuurihuvilised;
- Eesti ja saarte toidu huvilised;
- looduse ja merepuhkuse nautlejad (sh golf);
- kontsertide, etenduste, festivalide, rahvapildude ja muude sündmuste külalised;
- seminaridel, konverentsidel ja koolitustel osalejad;

- pered, lapsed, õpilased ja üliõpilased;
- huvialaagritest ja kokkutulekutest osavõtjad;
- teadushuvilised. [33]

3.2. Saare Golf OÜ SWOT analüüs

Tuginedes ettevõtte tegevuse analüüsile ja küllastajate tagasiside uuringule koostas töö autor SWOT analüüsi.

<u>TUGEVUSED</u>	<u>NÕRKUSED</u>
<p>VÄLJAK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Väljaku hea kvaliteet • Igale tasemele väljakutseid pakkuv • Eristuv disain • Disainitud hinnatud Soome golfiarhitekti poolt, keda soomlased tunnustavad • Paindlikkus mänguaegade reserveerimisel • Asub linnas • Mängijate positiivne tagasiside • Pühendunud meeskond • Personaalne teenindus • Pikk hooaeg tänu merelisele pehmele kliimale • Hea hinna ja kvaliteedi suhe • 10 aastat turul olnud 	<p>VÄLJAK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kohalikke harrastajaid vähe • Hooajalisus • Märgatavat kasvu pole • Ainult üks väljak • Jäik hinnapoliitika • Saarellisus, asukoht, ligipääs (kaugus põhilistest klientidest) <p>RESTORAN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Menüü ei vasta golfari vajadustele • Kaugus kesklinnast • Hooajalisus • Ebahütlane toidu kvaliteet • Pidevalt muutuv meeskond • Lisafinantseerimise vajadus <p>ÜLDINE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nõrk visioon, millisele sihtgrupile

<p>RESTORAN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Restoranist avaneb linna parim päikeseloojangu vaade • Hea teenindus • Mahutavus 120 inimest aastaringelt, suvel enam <p>ÜLDINE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turvaline • Privaatne • Sama omanik Pärnu väljakuga • Märkimisväärne panus kohalikule turismisektorile • Lennujaama olemasolu 	<p>keskenduda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ebakindel struktuur soovitud eesmärkide täitmiseks • Restoran ja golfiväljak on üks juriidiline keha • Liiga suur tähelepanu restoranil võrreldes golfiga • Müügieesmärke mitte toetav kodulehekül
<p><u>VÕIMALUSED</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Golfi populaarsuse tõus Eestis • Eesti kui golfiturismi sihtkoha kuvand tugevneb soovitud sihtturgudel • Koostöö tõhustumine maakondlikul tasandil • Fokuseeritud riiklik turismipoliitika (vähenevad eurotoetused) • Tugevam regionaalpoliitika (lennujaama aktiivsem kasutus) • Maailma golfitrendidega arvestamine tootearenduses, müügtegevuses ja turundamises 	<p><u>OHUD</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ühendus mandri ja saare vahel • Tugev kasvav konkurents • Muutuv maksupoliitika • Lisafinantseerimise võimalik lõppemine nii ettevõtte siseselt kui riiklikul tasandil

3.3. Ettepanekud

Autor tugineb oma ettepanekute tegemisel nii rahulolu küsitluse tulemustele kui töös käsitletud trendidele ja arengutele. Golfiturism maailmas on pärast viimast majanduslangust tõusuteel, seda ka Eestis. Seega võib väita, et golfiturismil, sh Saare Golfil ettevõttena on potentsiaali kasvada. Teenuseid arendades ning müügi- ja turundustegevusi planeerides tuleks lähtuda maailmatrendidest ja realistlikest võimalustest, mida riiklikul tasandil riigi kui turismisihtkoha (sh golfisihtkoha) turundamiseks lähiviisaastakul plaanitakse.

Elanikkond maailmas vananeb, st seniormängijate arv lähiaastatel kasvab. Seda tuleks arvestada ka tootepakette tehes. Seniorid on tänuväärne sihtgrupp just seetõttu, et nendel on võimalus reisida ka nädala sees (pole vaja olla tööl) ja sageli reisitakse just sõpruskondade ja gruppidena ning viibitakse kohal vähemalt kolm ööd. Saare Golfi põhiline välisturg on Soome. Arvestades seda, et üha enam tehakse broneeringuid otse golfiväljakule, on mõistlik arendada suhteid Lõuna-Soome (lühem maa tulla, hetkeajendi otsusena tulemine, suurem elanikkond) klubide senioridega otse. Seda suunda Saare Golf ka juba arendab. Määrava tähtsusega on müügieesmärke toetava kodulehe loomine (olemasoleva uuendamine või uue tegemine).

Samas näitavad maailmatrendid, et golf nooreneb, st golfiväljakud ja golfiklubid saavad aru, et noortesse tehtud investeeringud on väga pikaajalised. Kui noor satub golfi juurde, jääb ta seda mängima kõrge vanuseni (Saaremaa Golfiklubi vanimal aktiivsel mängijal täitub järgmisel aastal 80 eluaastat). Kui golfimängija on käinud põnevas suvelaagris teatud sihtkohas korduvalt, on suur tõenäosus, et ta tuleb samale väljakule ka oma järglastega hiljem. Hetkel toimuvad noortetreeningud lastele vaid suvel. Treeningutes käib umbes 30-40 last. Igal kevadel läbib golfiõppe ca 80 gümnaasiumiõpilast Kuressaare Gümnaasiumist. Neile väljastatakse *green card* ehk tunnistus, mis võimaldab liituda golfiklubiga. Kuigi tunnistusi on jagatud aastaid, on klubiga liitunute arv olematu. Kas golf ei ole piisavalt atraktiivne või pigem ei nähta vajadust liituda Saaremaa Golfiklubiga kui väheatraktiivse klubiga, ei oska hetkel öelda, sest uuringus oli noorte vastajate osa üldistuse tegemiseks väike. Kindlasti on see teema, millele tuleks pöörata tähelepanu Saaremaa Golfiklubil koostöös Saare Golfiga. Hetkel on golfiklubil aktiivseid liikmeid ca

60, kui iga klubi liige suudaks golfi tuua ühe golfimängija võiks mänguringide arv teha uusi rekordeid ja kasvada enam kui 10 000ni, mis on senine parim saavutatud tulemus 2010. ja 2011. aastal (keskmine mängija teeb 60 mänguringi x 60 uut mängijat = 3600 mänguringi, 2017.a. on mänguringide arv ca 8200). Eesti turism kasvab suuresti siseturismi arvelt, seda ka Saaremaal, kuid sageli osutub määravaks faktoriks ajakulu Saaremaale tulekuks ja eelistatakse mandril toimuvat võistlust. Seega on kohalike mängijate arvu kasvatamine määrav väljaku arenguks ja püsimiseks. Kasuks tuleks reklaamida golfi rohkem Saaremaal ehk kohalikele, kuna saarelisuse tõttu on põhiliste klientide mandri-Eestist siia tulek raskendatud.

Enamus heal tasemel mängivaid golfareid hindab võistlusmomenti ja heatasemelist võistlust. Kindlasti oleks võimalik saada enam golfareid Mandri-Eestist Saaremaale võistleva, kui võistluskalendrid saaksid järgmiseks hooajaks kinnitatud võimalikult varakult. Individuaalvõistlustele lisaks tekitavad põnevust uued mänguformaadid ja meeskondlikud võistlused. See, et heatasemeliste võistluste korraldamine on oluline just heal tasemel ja võistlushimulistele mängijatele kinnitas ka läbiviidud uuring.

Kohalike ja Eesti mängijate järel on Saare Golfi põhiline külastaja soomlane. Riiklikust statistikast selgub, et iga kümnes Saaremaad väisav Soome turist on golfar. See näitab, kui oluline on golfiväljaku olemasolu Saaremaa kui turismisihtkoha jaoks tervikuna. See oleks tugev arengupotentsiaal kasvuks, juhul kui ka maakondlikes turismitegevustes oleks golf kui külastuse üks põhjus, tugevamalt ja paremini välja toodud ning lisaks väljakule endale pakuksid ka kohalikud majutusettevõtted golfipakette Soome turule senisest aktiivsemalt.

Potentsiaal on olemas ka toitlustusteenusel, kuid see eeldab ärimudeli uuendamist. Menüüs peaks olema lisaks gurmeeroogadele ka lihtsamat ja kiiremini serveeritavat toitu, sest peale pikka golfimängu soovib golfar toitu kiirelt. Küsitlusest selgus, et spordirõivastega hetkel liiga *fine dining* restorani minna ei söandatagi. Tagasisides tood esile ka seda, et rajale kaasa võetavate kergete suupistete ja võileibade valik võiks olla suurem. Joogivalikuga olid rahul.

Ärimudeli värskendamise (golfarile lihtsam menüü, õhtune restoranimenüü linna tavakülastajale võib olla pidulikum) kasvaks arvatavasti ka restorani käive. Restorani nii tugevuseks kui ka nõrkuseks on asukoht. Linnaelanik kesklinna restoranitänavalt igapäevaselt Restoran MOsse ei satu, küll aga korraldab ta seal privaatsuse tõttu üritusi

(pulmi, sünnipäevi, seminare). See oleks kindlasti sõnum-toode, mida aktiivselt müües oleks võimalik teenuste käivet kasvatada. Eritellimusel üritused saaksid toimuda aastaringselt, mis aitaks ettevõtte majandusnäitajaid hoida positiivsena. Üks võimalik ettepanek on restoran anda ka mõnele toitlustusettevõttele opereerida, kes arvestab asukohta ja põhilise sihtgrupi soove.

Kuna Eesti seitsmest golfiväljakust kaks on ühe omaniku hallata, oleks mõistlik veelgi atraktiivsemalt pakkuda kahe väljaku ühistooteid, tänu sellele püsiks Saare Golf kui golfiväljak välisturgude jaoks tugevamalt fookuses.

Golfitrende silmas pidades oleks mõistlik arendada ka uusi põnevaid mänguvorme ja -viise ning luua väljakule lisaks golfile ka muid ajaveetmise võimalusi. Näiteks pakkuda 18-rajalise mängu asemel 9-rajalise mängu hooaja mänguõigusi. Arenemas on uus trend *footgolf* ehk jalgpall-golf (jalaga palli löömine suurematesse aukudesse järgides golfimängu reegleid). Saaremaal avati see võimalus esimesena Eestis 2016. aastal harjutusväljakul 6-rajalisena, maailmas tehakse ka 18-rajalisi eraldi *footgolf* väljakuid. Põnevad on ka surfgolf ehk golfiauto asemel seistakse elektrilisel laual ja navigeeritakse edasiliikumisel surfilaua põhimõttel. Aktiivsetele sportlastele, kes armastavad golfi, kuid hindavad mängu kiirust, arendatakse *speedgolfi*. Keppe on vähem ja vahemaid läbitakse joostes. Lisaks vähimatele löökidele läheb arvesse ka ajafaktor.

KOKKUVÕTE

Lõputöö “Golfiturismi potentsiaal Eestis: Saare Golf OÜ näide” eesmärk on tutvustada golfiturismi potentsiaali Euroopas ja maailmas laiemalt ning Saare Golf OÜ näitel analüüsida, kas nendes arengutes peitub võimalus ka Eesti golfiväljaku jaoks, mis asub saarel.

Esimeses peatükis andis autor ülevaate golfiturismist, golfituristist ning erinevatest golfiturismi trendidest maailmas. Lisaks ülevaade golfi võimalustest Eestis ja koostöö tähtsusest golfi kui harrastuse ja Eesti kui golfiturismi sihtkoha tutvustamisel piiri taga.

Teises peatükis tutvustab autor Saare Golfi tooteid ja teenuseid ning esitletakse rahulolu-uuringu tulemusi.

Kolmandas peatükis kaardistatakse ettevõtte ja teenuste tugevused, nõrkused ning ohud ja võimalused SWOT-analüüsi kasutades. Analüüsi ja uuringu tulemustele tuginedes tehakse järeldus perspektiivide jaoks ning ettepanekud potentsiaali arendamiseks.

Läbi teemade arendamise veendus autor, et golfiturismil on ka Eestis potentsiaal. Mängijate arv on tõusuteel ja sportimisvõimalustesse investeeritakse iga-aastaselt märkimisväärsed summasid. See, et mängijate osakaalud on 50:50 sise- ja välituristide vahel, näitab, et ka välituristile on nii Eesti kui Saaremaa atraktiivne reisisihtkoht. Seda potentsiaali teadvustades, võiks ka golfiga tihedalt seotud teenusepakkujad ise aktiivsemalt tutvustada golfivõimalust Saaremaal. Kompetentsid Saare Golf jõudsaks kasvuks on olemas, vajalik on täpsemalt seada nii lühi- kui pikemaajalisi eesmärke.

Saare Golf oma tegevussuundades toetub maailmatrendidele ja omanike huvidele ning arendab neid vastavalt inimressurssidele. Värskendamist vajab ärimudelilis tootlusteenu roll, et selle potentsiaali tõhusamalt välja arendada.

THE POTENTIAL OF GOLF TOURISM IN ESTONIA AND OPERATION ANALYSIS OF SAARE GOLF OÜ

Kristiina Maarja Rintala

SUMMARY

The purpose of the thesis "The potential of golf tourism in Estonia and operation analysis of Saare Golf OÜ" is to introduce golf tourism growth potential in Europe and around the world and to analyze the potential of an Estonian golf course located on Saaremaa Island.

In the first chapter, the author gives an overview of golf tourism, explains the term "golf tourist" and introduces different golf tourism trends in the world. In addition to that, the author gives an overview of golf opportunities in Estonia and discusses the importance of introducing golf as a hobby and Estonia as a golf tourism destination across borders.

In the second chapter the author introduces Saare Golf's products and services and presents the results of the satisfaction survey.

The third chapter maps out the strengths, weaknesses, opportunities and threats of the company and its services by using SWOT-analysis. Based on the analysis and the survey, conclusions are drawn recommendations are made on the prospects and potential of golf tourism development in Saaremaa.

The research done convinced the author that golf tourism has potential also in Estonia. The number of players is on the rise and significant amounts of money are invested into sporting opportunities. The fact that the players are divided 50:50 between domestic and foreign tourists shows that Estonia and Saaremaa are attractive travel destinations for golfers. Being aware of the potential, the author thinks that service providers connected to golf should make an effort to introduce Saaremaa's golfing opportunities. Saare Golf has prospects for growth, it is just important to set short-and long-term goals.

In their course of action Saare Golf relies on global trends and the interests of the owners developing the company according to the human resources available to them. The catering services need updating to develop their potential more efficiently.

KASUTATUD MATERJALID

1. Eesti Golfi Liit. Mis on golf? <http://www.golf.ee/huvilised/mis-on-golf/>, (02.08.2017).
2. MediaMarketing. Golfisõnastik, <http://ajakirigolf.ee/golfisonastik/>, (02.08.2017).
3. Riigikantselei. Mõisted ja selgitused, <https://www.riigiteataja.ee/aktivilisa/0000/0087/2251/872540.pdf>, (02.08.2017).
4. *Caribbean Golf Association. Definition*, <https://www.onecaribbean.org/content/files/Golf.pdf>, (02.08.2017).
5. *National Golf Foundation. Definitions. // Golf around the world 2017. Scotland, 2017, lk 20.*
6. MediaMarketing. Golfisõnastik, <http://ajakirigolf.ee/golfisonastik/>, (13.11.2017).
7. Eesti Golfi Liit. Golfi ABC, <http://www.golf.ee/huvilised/golfi-abc/>, (13.11.2017).
8. MediaMarketing. Golfiklubid Eestis, <http://ajakirigolf.ee/golfiklubid-eestis/>, (29.09.2017).
9. *KPMG. Golf tourism growth trends*, http://golfbenchmark.com/article/kpmg_on_golf_tourism_growth_trends, (29.09.2017).
10. *The Global Golf Tourism Organisation. IAGTO - The Organisation*, <http://www.iagto.com/about>, (18.10.2017).
11. *Golf Channel. The Birth Of Golf*, <http://www.golfeurope.com/almanac/history/history1.htm>, (18.10.2017).
12. *CBI Ministry of Foreign Affairs. Golf Tourism from Europe*, <https://www.cbi.eu/market-information/tourism/golf-tourism/>, (10.08.2017).
13. *KPMG. Growth initiatives for European Golf. // Golf Participation Report for Europe 2016. Hungary, 2016, lk 6, 11, 13.*
14. Statistikaamet. Majutatud maakonna ja elukohariigi järgi, http://pub.stat.ee/px-web.2001/Dialog/varval.asp?ma=TU131&ti=MAJUTATUD+MAAKONNA+JA+ELUKOHARIIGI+J%C4RGI+%28KUUD%29&path=../Database/Majandus/23Turism_ja_majutus/02Majutus/&lang=2, (19.12.2017).
15. *HSBC. Introduction. // Golf's 2020 Vision. London, 2012, lk 9-10.*

16. Eesti Golfi Liit. Väljakud, <http://www.golf.ee/huvilised/valjakud/kus-mangida/>, (22.10.2017).
17. MediaMarketing. Golf - kas tõesti ainult jõukate lõbu? <http://ajakirigolf.ee/golf-kas-toesti-ainult-joukate-lobu-2/>, (22.10.2017).
18. Äripäev. Eesti avastamata võimalus - golfiturismi sihtkoht, <http://www.aripaev.ee/uudised/2011/08/25/eesti-avastamata-voimalus-golfiturismi-sihtkoht>, (22.10.2017).
19. MediaMarketing. Tallinna Lasnamäe golfikeskus on detailplaneeringu staadiumis, <http://ajakirigolf.ee/tallinna-lasnamae-golfikeskus-on-joudnud-detailplaneeringu-staadiumi/>, (22.10.2017).
20. EGCOA. Estonia Total Golfers, <http://www.egcoa.eu/statistic-central/>, (04.10.2017).
21. Eesti Golfi Liit. Põhikiri, <http://www.golf.ee/eesti-golfi-liit/liidu-informatsioon/pohikiri/>, (20.10.2017).
22. Eesti Golfi Liit. Tasuta golfi päev, <http://www.golf.ee/tasuta-golfi-paev/>, (20.10.2017).
23. Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. Eesti riiklik turismiarengukava, <https://www.riigiteataja.ee/aktiiv/3191/1201/3015/lisa.pdf>, (28.11.2017).
24. Eesti Golfi Liit. Golfipass, <http://www.golf.ee/golfar/golfipass/>, (05.11.2017).
25. Eesti Golfi Liit. Golfikindlustus, <http://www.golf.ee/golfar/golfikindlustus/>, (05.11.2017).
26. Eesti Golfiväljakute Ühendus MTÜ. EGVÜ-i eesmärgid ja tegevus. // Eesti Golfiväljakute Ühendus MTÜ põhikiri. Eesti, 2010, lk 1.
27. Puhka Eestis. Koostööpartnerid, <https://www.puhkaeestis.ee/et/puhka-eestis/koostoopartnerid>, (28.11.2017).
28. Saare Golf. Saare Golf väljak, <http://www.saaregolf.ee>, (29.09.2017).
29. Saarte Hääl. Saaremaa Golfi pankrot kuulutati välja, <https://www.saartehaal.ee/2012/11/20/saaremaa-golfi-pankrot-kuulutati-valja/>, (06.10.2017).
30. Saarte Hääl. Uus omanik tõmbab golfiväljaku käima, <https://www.saartehaal.ee/2013/04/30/uus-omanik-tombab-golfivaljaku-kaima/>, (06.10.2017).
31. Saare Golf. Golfiväljak, <http://www.saaregolf.ee/golfivaljak/>, (29.09.2017).
32. Saare Golf. Restoran, <http://www.saaregolf.ee/restoran/>, (29.09.2017).

33. Saare Maavalitsus. Saare maakonna turismi arengukava,
<http://saare.maavalitsus.ee/documents/180293/1198709/Saare+maakonna+turismi+arengukava+2007+-2013.pdf/2461c034-3711-420e-aba9-215006a1e498>,
(25.11.2017).
34. Saare Golf. *Footgolf*, <http://www.saaregolf.ee/golfivaljak/footgolf/>, (06.10.2017).
35. Saare Golf. Paketid, <http://www.saaregolf.ee/golfipaketid/>, (14.12.2017).
36. Puhka Eestis. Turismi arengu ülevaated,
https://static2.visitestonia.com/docs/3142960_eesti-turism2017-jaan-aug.pdf,
(13.12.2017).

LISAD

Lisa 1 Rahulolu-uuring Saare Golf OÜ küllastajate seas

Hea golfisõber!

Olen Tallinna Tehnikaülikooli Eesti Mereakadeemia Kuressaare keskuse neljanda kursuse turismi- ja toitlustuskorralduse tudeng ja kirjutan lõputööd teemal “Golfiturismi potentsiaal Eestis Saare Golf OÜ näitel”.

Lõputöös uurin golfiturismi trende maailmas, arengu potentsiaali ning golfi ja golfiturismi arendamise võimalusi Eestis ja Saaremaal, samuti ka mängijate rahulolu Saare Golfi poolt pakutavate teenustega.

Hindame kõrgelt, kui leiate ca 15-30 minutit enne 02. novembrit, et vastata järgmisele küsimustikule.

Vastajatele tagatakse anonüümsus.

Tänan!

Kristiina Rintala (kristiina.rintala2@gmail.com) ja Saare Golf

Kui Teil tekib lisaküsimusi, võtke kindlasti ühendust eespool nimetatud e-posti aadressil.

1. Sugu
2. Vanus
3. Elukoht
4. Kas olete ise golfi mängija?
5. Kui vastasite “jah” siis, mis on teie HCP?
6. Kuidas jõudiste golfini?
7. Mitu aastat olete golfimängu harrastanud?
8. Kui tihti leiate aega, et harjutada/mängida golfi?

9. Kas golfiturismi populaarsus Eestis teie arvates... tõuseb? / on stabiilne? / langeb?

10. Mille põhjal te seda väidate?

Kuidas olete rahul Saare Golf OÜ poolt pakutavate teenuste kvaliteediga golfiväljakul ja caddimasteris?

11. Golfiväljaku kvaliteet

12. Golfiteenuste hinnad

13. Golfiõppe võimalused

14. Hinna vastavus kvaliteediga

15. Teenindus caddimasteris

16. Caddimasteris pakutavate jookide valik

17. Caddimasteris pakutavate suupistete valik

18. Pro shopis pakutav toodete valik

Kuidas olete rahul Saare Golf OÜ poolt pakutavate teenuste kvaliteediga restoranis?

19. Restorani interjööri

20. Restorani toidu valik

21. Restorani menüü hinnad

22. Teenindus restoranis

Saare Golf

23. Millele tasuks ettevõttel tähelepanu pöörata, et suurendada mängijate rahulolu ja meelitada Saaremaale enam golfituriste?

24. Mis on Saare Golf väljaku tugevused?

25. Mis on Saare Golf väljaku nõrkused?

26. Mida saaks paremaks muuta golfiväljakul?

27. Mida saaks paremaks muuta restoranis?

28. Milliseid teenuseid võiks senisest aktiivsemalt pakkuda golfiväljakul?

29. Milliseid teenuseid võiks senisest aktiivsemalt pakkuda restoranis?

30. Kuidas olete rahul Saare Golfis toimuvate võistlustega, nimetage 3 võistlust, mis on teie lemmikud ja miks?

31. Kuidas hindate Saare Golf väljaku kvaliteeti ja teenuseid võrreldes teiste Eesti golfiväljakutega keskmiselt?

32. Mille alusel valite teie sihtkoha, kuhu golfi mängima minna välismaal ja Eestis?

33. Mida hindate teie golfimängijana välismaal mängides golfiväljakul kõige enam?

34. Mis aitaks muuta Eesti golfiväljakud, sh Saare Golf, välismängijatele atraktiivsemaks?

Lisa 2 Mõisted

Golf - pallimäng, mida mängitakse muruväljakul, kus on 9 või 18 auku, millesse püütakse löögipeaga kepiga (85–110 cm) lüüa plastpalli (Ø 41–43 mm, mass 44–46 g). Eesmärgiks on läbida eri pikkusega rajad võimalikult väheste löökidega. [1, 2]

Golfiväljak koosneb 18 rajast ning harjutusväljakutest, kus on võimalik enne soojenduslööke teha. Sihiks on läbida rajad kolme löögiga lühematel, nelja löögiga keskmise pikkusega ning viie löögiga kõige pikematel radadel. Kokku on üldjuhul vaja need rajad läbida 72 löögiga, kuid mida vähem lööke, seda parem on. Täismõõtmetes golfiväljaku läbimine võtab aega umbes neli tundi. [1]

Turism - reisimine väljapoole igapäevast elukeskkonda ehk tavakeskkonda ja viibimine seal mitte kauem kui 12 järjestikust kuud puhkuse, äri või muul eesmärgil. [3]

Golfiturism on termin, mida kasutatakse kirjeldamiseks reisi, mille põhieesmärgiks on mängida golfi. Golf võib olla ka sekundaarne tegevus puhkusel, näiteks rannapuhkuse jooksul mängitakse üks golfiring. [4]

Golfiväljak - maa-ala, kus on vähemalt kuus või üheksa auku, kuid mitte rohkem kui 18 auku. [5]

Golfirajatis - ettevõtte asukoht, kus golfi saab mängida ühel või mitmel golfiväljakul. [5]

Avalik golfirajatis - golfiväljak, avaliku juurdepääsuga, võib aga ei pruugi pakkuda liikmeks olekut. [5]

Privaatne golfirajatis - golfiväljak, kus saavad mängida ainult liikmed ja nende külalised. [5]

Bunker - takistus, mis viitab spetsiaalselt valmistatud, piiritletud ja enamasti seest õõnsale maa-alale, kust on eemaldatud pinnas või muld ning see on asendatud liiva või muu sarnasega. [6]

Puttamisgriin on mängitava raja see ala, mis on spetsiaalselt puttamiseks valmistatud või komitee poolt selleks kuulutatud. Pall loetakse puttamisgriinil olevaks sellisel juhul, kui selle mingi osa puttamisgriini puudutab. Puttamine - palli veeretamine mööda maad. [6]

Händikäp (HCP) - mõõdetakse iga mängija oskuste taset ning antakse vastavalt taseme number ehk händikäp vahemikus 54 kuni väiksema arvuni. Mida väiksem händikäp on, seda tugevam tase mängijal on. See number tähendab löökide arvu 18 raja läbimiseks, mis on antud lisaks. [7]

Green card - Golfklubi liikmeks saamiseks on tavaliselt nõutav golfimängu oskuse tõendamine, tavaliselt on selleks autoriseeritud golfõpetaja või golfikooli poolt läbiviidud *Green Card* kursuste edukas läbimine. [8]

Footgolf - golfi mänguvorm, kus golfipall on asendatud jalgpalliga ning seda lüüakse jalaga. Mänguvorm ning reeglid on väga sarnased tavalise golfiga, vaid lipuaukud on suuremad. [34]

Par - ideaallöökide arv.

Caddimaster - golfiväljaku administraator.

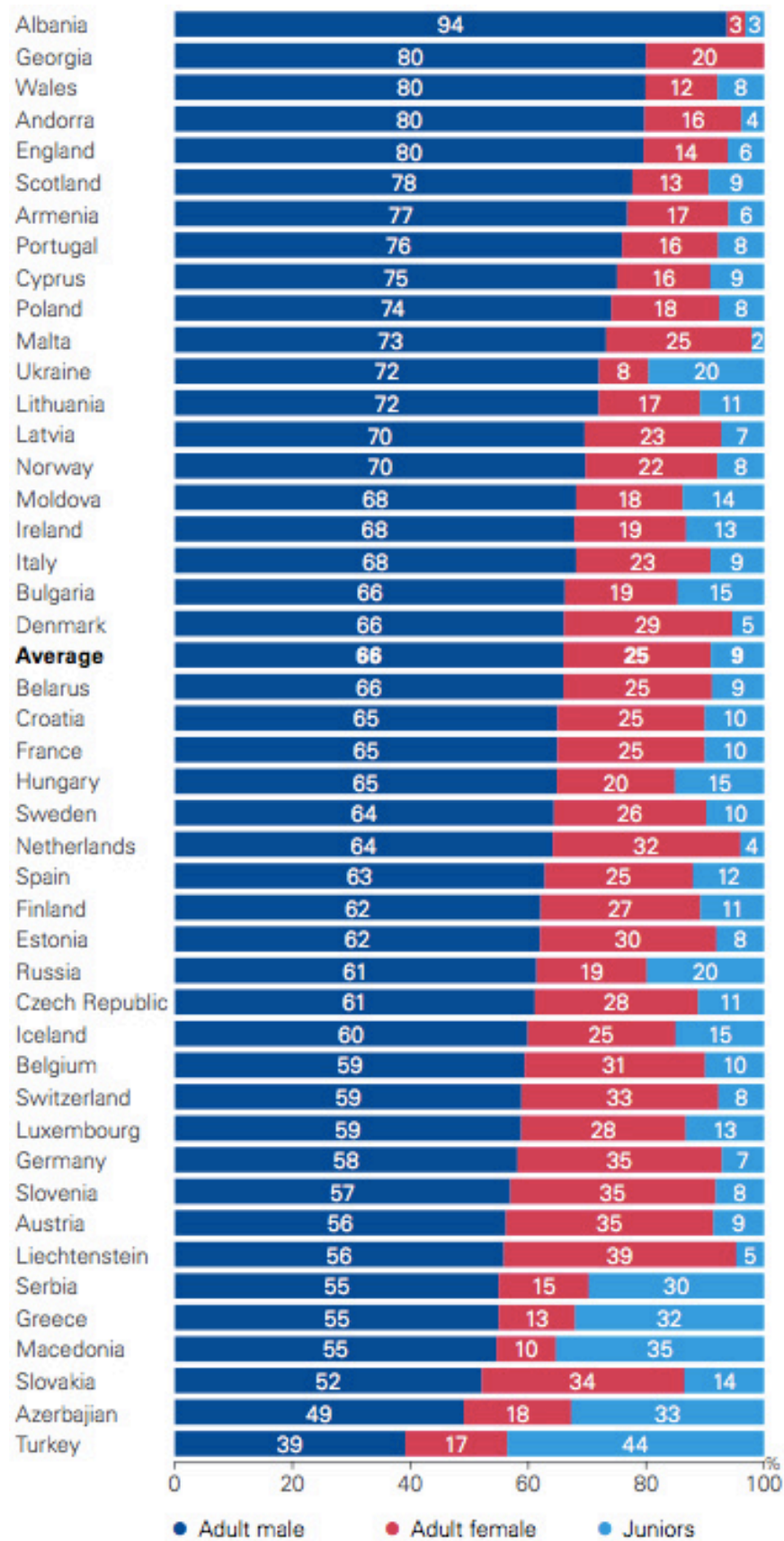
Tii - avalöögiala kõige kaugemalt mõõdetuna.

Chippamine - tabamine, pinge pallile.

Pro shop - golfitarvete pood.

Green fee - 18 raja mänguõigus.

Lisa 3 Golfimängijate koosseis kogu Euroopas 2015. aastal

[13]